

Examenul de bacalaureat 2014

Proba E. d.

Proba scrisă la FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

A. MECHANIKA

Simulare

Adott: a gravitációs gyorsulás $g = 10 \text{ m/s}^2$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt.

(15 pont)

1. Az m tömegű szánkó súrlódásmentes, vízszintes felületen mozdul el, a vízszintessel α szöget bezáró F húzóerő hatására úgy, ahogy az a mellékelt ábrán látható. A szánkó gyorsulásának kifejezése:

- a. $\frac{F \cos \alpha}{m}$ b. $\frac{F \sin \alpha}{m}$ c. $\frac{F}{m}$ d. $\frac{F}{m \sin \alpha}$ **(3p)**

2. A mechanikai energia mértékegysége az S.I. mértérendszerben a következő alakban írható:

- a. $\text{N} \cdot \text{m/s}$ b. $\text{N} \cdot \text{m}$ c. $\text{N} \cdot \text{kg}$ d. $\text{kg} \cdot \text{m/s}^2$ **(3p)**

3. A kezdetben nyugalmi állapotban levő $2,5 \text{g}$ tömegű pingpong labda $\Delta t = 1,25 \text{ms}$ időtartam után v sebességet ér el, azon erő hatására, melynek középértéke $F_k = 30 \text{N}$. A Δt idő alatt a labdával közölt sebesség egyenlő:

- a. 25m/s b. 20m/s c. $17,5 \text{m/s}$ d. 15m/s **(3p)**

4. Két A és B kerékpáros $v_A = 15 \text{ m/s}$, illetve v_B állandó sebességgel közeledik egy kereszteződéshez. Egy adott pillanatban az A kerékpáros 180m távolságra található a kereszteződéstől, a B kerékpáros pedig 120m távolságra van a kereszteződéstől. A két kerékpáros egyszerre érkezik a kereszteződéshez. A v_B sebesség értéke:

- a. 18m/s b. 15m/s c. 12m/s d. 10m/s **(3p)**

5. A súrlódási erő által végzett mechanikai munka, két pont közötti mozgás alatt:

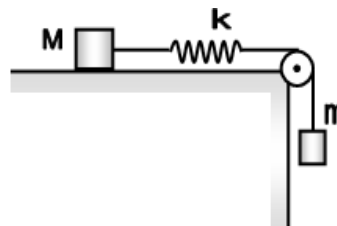
- a. vektoriális fizikai mennyiség
b. függ a test által megtett úttól
c. mindig pozitív
d. mindig nulla.

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Az mellékelt ábrán megadott testek elhanyagolható tömegű szállal vannak összekötve, egy elhanyagolható tömegű, $k = 10 \text{N/cm}$ rugalmas állandójú rugó közbeiktatásával. A testek tömegeinek értéke $M = 5 \text{kg}$, illetve $m = 3 \text{kg}$, a csúszó súrlódási együttható pedig az M tömegű test és a vízszintes felület között $\mu = 0,2$. A rendszert szabadon hagyva, a rugó az állandó megnyúlás állapotába kerül, és a mozgás állandó gyorsulással megy végbe.

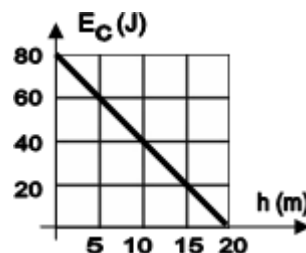
- a. Ábrázoljátok a két testre ható erőket.
b. Határozzátok meg a két testből álló rendszer gyorsulását.
c. Határozzátok meg a szálban fellépő feszítőerőt.
d. Határozzátok meg a rugó megnyúlását.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy testet a földfelszínről függőlegesen felfelé hajítanak. A test E_C mozgási energiáját a test h magasságának függvényében a mellékelt grafikon adja meg. A levegővel való kölcsönhatást elhanyagoljuk. A helyzeti gravitációs energiát a földfelszínen nullának tekintjük. Határozzátok meg:

- a. a test mechanikai energiáját abban a pillanatban, amikor eléri a legnagyobb magasságot;
b. a test tömegét;
c. a test sebességét az indítás pillanatában;
d. azt a magasságot, amelynél a test sebessége $v = 10 \text{m/s}$.

Examenul de bacalaureat 2014

Proba E. d.

Proba scrisă la FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

B. A TERMODINAMIKA ELEMEI

Simulare

Adott: az Avogadro-szám $N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$, az egyetemes gázállandó $R = 8,31 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$. Az ideális gáz egy adott

állapotában, az állapotváltozások között érvényes a $p \cdot V = \nu RT$ összefüggés.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt.

(15 pont)

1. Egy mól ideális gáz izoterm kiterjedésénél:

- a. a gáz mechanikai munkát kap;
- b. a gáz hőt ad le;
- c. a gáz belső energiája csökken;
- d. a gáz hőt vesz fel;

(3p)

2. A fizika tankönyvekben szereplő fizikai mennyiségek jelöléseit használva, egy bizonyos tömegű, ideális gáz és környezete által cserélt mechanikai munka kifejezése adiabatikus folyamat esetén:

- a. $L = \nu R \Delta T$
- b. $L = -\nu C_p \Delta T$
- c. $L = -\nu C_v \Delta T$
- d. $L = \nu C_v \Delta T$

(3p)

3. Tudva azt, hogy a fizikai mennyiségek és mértékegységek jelölései megegyeznek a fizika tankönyvekben

használtakkal, a $\frac{Q}{m \cdot \Delta T}$ kifejezéssel megadott fizikai mennyiség mértékegysége az S.I. rendszerben:

- a. $\frac{\text{J}}{\text{K}}$
- b. $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$
- c. $\frac{\text{J} \cdot \text{kg}}{\text{K}}$
- d. $\frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$

(3p)

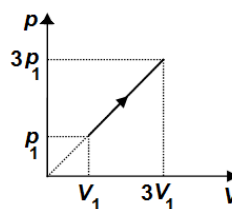
4. Ahhoz, hogy egy hőerőgép 100 J mechanikai munkát végezzen, a meleg forrástól 400 J hőt vesz fel. A hideg forrásnak leadott hő értéke:

- a. 500 J
- b. 400 J
- c. -300 J
- d. -200 J

(3p)

5. Egy adott tömegű ideális gáz a mellékelt ábrán megadott, $p-V$ koordináta-rendszerben ábrázolt állapotváltozást végez. Tudva azt, hogy $p_1 V_1 = 2 \text{ J}$, a gáz és környezete által cserélt mechanikai munka egyenlő:

- a. 10 J
- b. 8 J
- c. 6 J
- d. 4 J

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy $V = 15 \text{ L}$ térfogatú tartályban egyenlő tömegű nitrogén ($\mu_1 = 28 \text{ kg/kmol}$) és oxigén ($\mu_2 = 32 \text{ kg/kmol}$) található $t_1 = 27^\circ \text{C}$ hőmérsékleten és $p = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomáson.

- a. Számítsátok ki a tartályban levő oxigén tömegét.
- b. Határozzátok meg a keverék móltömegét.
- c. Számítsátok ki egy nitrogén molekula tömegét.
- d. A tartályban a hőmérséklet $t_2 = 47^\circ \text{C}$ lesz. Számítsátok ki mekkora anyagmennyiséget kell a tartályból kivenni ahhoz, hogy a keverék nyomása a végső állapotban $p = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ legyen.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

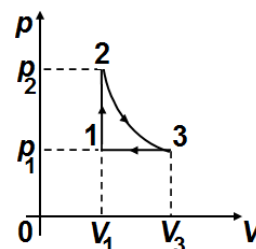
(15 pont)

Egy mólnyi, kétatomos, ideális gáz az ábrán megadott körfolyamatban vesz részt. A $2 \rightarrow 3$ átalakulás során a hőmérséklet állandó, a gáz által végzett mechanikai munka pedig $L_{2 \rightarrow 3} = 2908,5 \text{ J}$.

Ismerve a $\frac{V_3}{V_1} = 2$ kompresszió arányt és a $C_p = \frac{7}{2} R$ izobár mólhőt, ($\ln 2 \approx 0,7$)

határozzátok meg:

- a. a gáz hőmérsékletét a $2 \rightarrow 3$ átalakulás során;
- b. egy körfolyamat alatt a környezetnek leadott hőt;
- c. egy teljes körfolyamat alatt cserélt mechanikai munkát;
- d. a belső energia változását a $3 \rightarrow 1$ átalakulás során.

Examenul de bacalaureat 2014

Proba E. d.

Proba scrisă la FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

C. AZ EGYENÁRAM ELŐÁLLÍTÁSA ÉS FELHASZNÁLÁSA

Simulare

(15 pont)

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt.

1. Egy áramforrás által a külső áramkörnek leadott teljesítmény maximális, ha:

- a. a kapocsfeszültség maximális
- b. az áramkörben az elektromos áram erőssége minimális
- c. a külső áramkör ellenállása egyenlő az áramforrás belső elektromos ellenállásával
- d. a külső áramkör ellenállása minimális

(3p)

2. Egy áramforrás három azonos, (E, r) paraméterekkel rendelkező, párhuzamosan kapcsolt elektromos generátorból áll.

Az áramforrás kapcsait elhanyagolható ellenállású szállal kötjük össze. A szálon áthaladó elektromos áram erőssége:

- a. $\frac{E}{r}$
- b. $\frac{3 \cdot E}{r}$
- c. $\frac{E}{3 \cdot r}$
- d. $\frac{2 \cdot E}{3 \cdot r}$

(3p)

3. Tudva azt, hogy a fizikai mennyiségek jelölései megegyeznek a fizika tankönyvekben használtakkal, az $\frac{U^2}{R}$ fizikai mennyiség mértékegysége az S.I. mértékrendszerben:

- a. W
- b. A
- c. J
- d. V

(3p)

4. Egy $R = 5\Omega$ elektromos ellenállású vezetőben $q = 720C$ elektromos töltés halad át egy perc alatt. A vezető végpontjai között az elektromos feszültség:

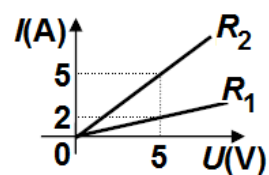
- a. 15V
- b. 30V
- c. 45V
- d. 60V

(3p)

5. A mellékelt ábra megadja az áram-feszültség karakterisztikát két fogyasztó esetén.

A két sorosan kapcsolt fogyasztó eredő ellenállása:

- a. $1,5 \Omega$
- b. 2Ω
- c. $3,5 \Omega$
- d. 4Ω

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy $E = 12V$ elektromotoros feszültségű és $r = 0,5\Omega$ belső elektromos ellenállású áramforrás a mellékelt ábrán megadott áramkört táplál, melyben $R_1 = 1\Omega$, $R_2 = 2\Omega$,

$R_3 = 6\Omega$. Az AB fémszál ellenállása $R = 10\Omega$. A C csúszóérintkező

az AB fémszál felénél található. Határozzátok meg:

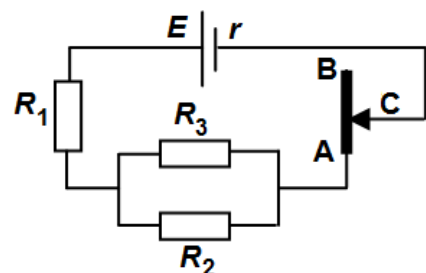
a. az AB szál hosszát, tudva azt, hogy a szál fajlagos ellenállása

$\rho = 5 \cdot 10^{-7} \Omega \cdot m$ és a szál átmérője $d = 0,56 mm \equiv \left(\frac{0,1}{\sqrt{\pi}}\right) mm$;

b. a külső áramkör eredő elektromos ellenállását;

c. az áramkörben áthaladó elektromos áram erősségét;

d. az R_2 fogyasztó sarkain levő feszültséget.

(15 pont)

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

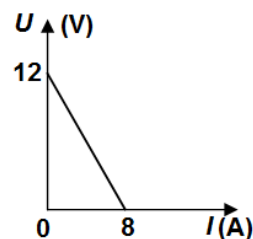
Egy elektromos generátor sarkaira egy fogyasztót kapcsolgatnak. Ábrázolva a generátor sarkain levő feszültséget az áramkörön áthaladó elektromos áramerősség függvényében, a mellékelt ábrán levő grafikont kapjuk. Határozzátok meg:

a. a generátor elektromotoros feszültségét;

b. a generátor belső ellenállását;

c. a fogyasztón kifejtett teljesítményt ha az elektromos áramerősség $I_1 = 2 A$;

d. az áramkör hatásfokát a c. pont feltételei mellett.

Examenul de bacalaureat 2014

Proba E. d.

Proba scrisă la FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

D. OPTIKA

Simulare

Adott: a fény sebessége légüres térben $c = 3 \cdot 10^8$ m/s.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt.

(15 pont)

1. Egy szórólencse fókusz távolsága $f = -50$ cm. A lencse törő képessége:

- a. -2 m^{-1} b. 2 m^{-1} c. $-2 \cdot 10^{-2}\text{ m}^{-1}$ d. $2 \cdot 10^{-2}\text{ m}^{-1}$ **(3p)**

2. A fizika tankönyvekben levő jelöléseket használva, fényelektromos hatás esetén egy kilépett fotoelektron maximális mozgási energiáját megadó összefüggés:

- a. $h \cdot \nu$ b. $h \cdot \nu_0$ c. $h \cdot \nu - e \cdot U_s$ d. $h \cdot (\nu - \nu_0)$ **(3p)**

3. Ha egy valódi tárgyat egy gyűjtőlencse és ennek fókuszpontja közé helyezünk, a lencse által a tárgyról alkotott kép:

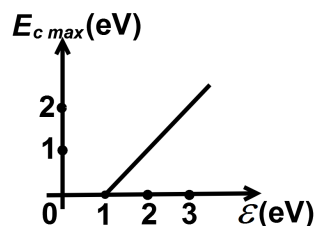
- a. valódi, egyenes állású és nagyobb, mint a tárgy
b. látszólagos, egyenes állású és nagyobb, mint a tárgy
c. valódi, fordított állású és kisebb, mint a tárgy
d. látszólagos, fordított állású és kisebb, mint a tárgy   **(3p)**

4. A légüres térre megadott fénysebesség és a fény frekvenciájának arányát megadó fizikai mennyiség mértékegysége az S.I. mértékrendszerben:

- a. s   b. s^{-1} c. m   d. m^{-1} **(3p)**

5. A mellékelt ábrán megadott grafikon egy fém felületéről kibocsátott fotoelektronok maximális mozgási energiáját adja meg, a fém felületére beeső elektromágneses sugarak energiájának függvényében. Ismert, hogy $1\text{ eV} = 1,6 \cdot 10^{-19}\text{ J}$. Azon fotonok energiája, melyek hatására $E_c = 3\text{ eV}$ maximális mozgási energiájú elektronok lépnek ki a fémből egyenlő:

- a. 6 eV
b. 4 eV
c. 2 eV
d. 1 eV

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy $y_1 = 10\text{ mm}$ magasságú, vonalas tárgyat 75 cm -re helyeznek egy gyűjtőlencse elé, merőlegesen ennek optikai főtengelyére. A lencse fókusz távolsága $f_1 = 25\text{ cm}$.

- a. Számítsátok ki a lencsétől mekkora távolságra keletkezik a tárgy képe.
b. Határozzátok meg a tárgy és képe közötti távolságot.
c. Számítsátok ki a tárgy képének magasságát.
d. Az első lencséhez egy $f_2 = -50\text{ cm}$ fókusz távolságú szórólencsét illesztetek. Határozzátok meg a két lencséből álló centrált optikai rendszer törő képességét.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy vízzel telt edény alján egy síktükör található. A mellékelt ábra megadja egy, a víz felületére A pontba, $i = 53,1^\circ$ ($\sin i \approx 0,8$) szög alatt beeső fénysugár menetét. Fényvisszaverődés után a sugár a B pontban kilép a levegőbe. A víz törésmutatója $n = \frac{4}{3}$, a víz mélysége pedig $h = 60\text{ cm}$. Határozzátok meg:

- a. a fénysugár vízbe való belépésekor a törési szög szinuszának értékét, feltételezve, hogy a levegő törésmutatója $n_{\text{levegő}} \approx 1$;
b. az A és B pontok közötti távolságot;
c. a fény terjedési sebességét vízben.
d. A víz felületén, a beesési szög értékét úgy módosítják, hogy az A és B pontok közötti távolság maximálissá váljon. Számítsátok ki ebben az esetben, a fénysugár vízbe való belépésekor a törési szög szinuszának értékét.

